

VLADISLAV VANČURA - ROZMARNÉ LÉTO

LITERÁRNÍ TEORIE

Literární druh a žánr:

humoristická novela (próza, epika)

Literární směr:

vydáno r. 1926; česká meziválečná próza

Slovní zásoba:

zdobná spisovná čeština (zastaralá); velice bohatá slovní zásoba (vliv barokního jazyka); silná zvukomalba; mnoho přechodníků (poetičnost textu); neobvyklý slovosled; často je použita přímá řeč; spojování knižních výrazů s lidovou mluvou; ZNÁMÁ CITACE: "Tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastným."

Stylistická charakteristika textu:

celkově bohatý a nádherný jazyk – velice složitá, dlouhá a zdobná souvětí (zdůraznění důležitosti daného okamžiku); různé jazykové experimenty

Vypravěč:

vypravěčem je autor (v textu ale převažuje přímá řeč – dialogy jednotlivých postav)

Postavy:

3 staří a zrudnutí (tragikomičtí) přátelé: ANTONÍN DŮRA: majitel říčních lázní; KANOVNÍK ROCH (kanovník je církevní představitel = duchovní); MAJOR HUGO; + KATEŘINKA: manželka Antonína Důry; ARNOŠTEK: potulný kouzelník; ANNA: krásná a mladá Arnoštkova pomocnice

Děj:

rozprava tří starších přátel (Antonín Důra, kanovník Roch a major Hugo) v říčních lázních (nuda, stereotyp) → objeví se potulný kouzelník Arnoštek → několika triky je pozve na večerní cirkusové představení ve městě, Kateřinka (Antonínova žena) je Arnoškem okouzlena → představení → 3 přátelé se seznamují s Arnoštkovou pomocnicí Annou → Antonín Důra pozve Annu na schůzku do svých lázní → schůzka → přistižení Kateřinkou, která se na protest nastěhuje k Arnoškovi do maringotky → 2. den se o Annu uchází kanovník Roch, ale zapojí se do bitky s opilci (natrhne si ucho, které mu potom Antonín zašívá) → 3. den se Arnoštek zraní při představení → číslo dokončuje Anna → toho využívá major Hugo a po představení vyláká Annu ven → přistižení Arnoškem, který zmlátí majora holí → ráno dalšího dne sledují 3 přátelé s Kateřinkou odjezd maringotky s Arnoškem a Annou → návrat jejich života k normálu

Kompozice:

příběh je rozdělen do krátkých kapitol; kniha obsahuje také krátké příběhy, které s hlavním dějem souvisí jen okrajově

Prostor:

Krokovy Vary (říční lázně na řece Orši)

Čas:

děj se odehrává během 4 dnů chladného června

Význam sdělení (hlavní myšlenky díla):

humorný obrázek tří stárnoucích lidí, kteří jsou chvilkově pohlázněni mladickou krásou, chovají se zbrkle a nepromyšleně

LITERÁRNÍ HISTORIE - společensko-historické pozadí vzniku

Politická situace (mocenské konflikty, aj.):

probíhá 1.světová válka (1914-1918); Říjnová revoluce v Rusku – nástup komunistů (1917); vznik samostatného Československa – prvním prezidentem je T. G. Masaryk (1918); sovětsko-polská válka o území (1919-1921); vznik Společnosti národů (1920); Adolf Hitler se stává předsedou NSDAP (1921)

Základní principy fungování společnosti v dané době:

značné vlastenectví; po r. 1918 rozvoj velkých podniků, bank i menších živnostníků

Kontext dalších druhů umění:

HUDBA: Antonín Dvořák (1841-1904); Bedřich Smetana (1824-1884); MALBA: Alfons Mucha (1860-1939); Mikoláš Aleš (1852-1913); Vojtěch Hynais (1854-1925) – autor opony Národního divadla; Josef Čapek (1887-1945); Emil Filla (1882-1953); František Kupka (1871-1957); Max Švabinský (1873-1962); SOCHARSTVÍ: Josef Václav Myslbek (1848-1922)

Kontext literárního vývoje:

probíhá období české meziválečné prózy; v české literatuře byl patrný vliv proletářství (Ivan Olbracht); dále tvořili např. Karel Poláček, Karel Čapek, Eduard Bass nebo Jaroslav Hašek

AUTOR

Život autora:

Vladislav Vančura (1891-1942) – český spisovatel, dramatik a filmový režisér; nar. se ve Slezsku – časté stěhování – mládí prožil na venkově – špatné studijní výsledky (hrdost a nepoddajnost) – práva (nedokončil) – těžká nemoc matky – studia medicíny – poté lékařem ve Zbraslavi u Prahy – od r. 1919 publikoval v časopisech – r. 1920 se stal 1. předsedou Devětsilu (lehký náznak vlivu proletářství a zejména poetismu) – přátelství s Jaroslavem Seifertem – r. 1921 vstoupil do KSČ (r. 1929 ze strany vystoupil) – živil se jako divadelní kritik – ve 30. letech působil také jako filmový režisér (režíroval celkem 5 filmů) – za okupace (po r. 1939) vedl ilegální odbojovou organizaci – v r. 1942 byl zatčen, vyslýchán a nakonec popraven na Kobyliské stělnici; r. 1946 byl (in memoriam) jmenován národním umělcem

Vlivy na dané dílo:

poetismus (poetické jazykové zabarvení díla), expresionismus (neobvyklost a experimentálnost použitého jazyka)

Vlivy na jeho tvorbu:

v mládí život na venkově (lásky k přírodě); později ovlivněn proletářstvím a poetismem; expresionismus; George Bernard Shaw

Další autorova tvorba:

tvořil dramata (divadelní hry), prózu (romány a další novely), filmové režie a povídkové knihy; DRAMA: Alchymista; PRÓZA: Markéta Lazarová; Konec starých časů; Pekař Jan Marhoul (vliv proletářství); Obrazy z dějin národa českého; POVÍDKOVÉ KNIHY: Kubula a Kuba Kubikula (později zfilmovaná dětská kniha); Amazonský proud; ZNÁMÁ POVÍDKA: Dlouhý, široký a bystrozraký; FILMOVÉ REŽIE: režíroval celkem 5 filmů v letech 1932-37

Inspirace daným literárním dílem (film, dramatizace, aj.):

FILM: Rozmarné léto (slavný čs. film; 1967) - režie: Jiří Menzel; hrají: Rudolf Hrušínský (A. Důra), Vlastimil Brodský (major Hugo), František Řehák (kanovník Roch), Jana Drchalová (Anna), Jiří Menzel (Arnoštek); !!! roli kouzelníka Arnoška si ve filmu zahrál sám režisér filmu Jiří Menzel !!!; DRAMATIZACE: Launischer Sommer (švýcarsko-německá divadelní hra; 2001)

LITERÁRNÍ KRITIKA

Dobová kritika díla a její proměny:

odbornou veřejností byl Vančura v době vydání tohoto díla i po něm vnímán velice pozitivně – zastával vysoké pozice v mnoha uměleckých a literárních organizacích

Aktuálnost tématu a zpracování díla:

o částečné aktuálnosti hovoří zejména trvalá popularita filmové adaptace režiséra Jiřího Menzela

novela - próza spíše kratšího rozsahu; většinou se zaměřuje na jeden zcela jasný, ale i přesto poutavý příběh; typická je závěrečná pointa
česká meziválečná próza - česká próza mezi 1.a 2.sv.válkou; literaturu zde ovlivnilo mnoho proudů – např.pragmatismus, existencialismus, marxismus nebo fašismus; tvořili např. Karel Čapek, Eduard Bass, Jaroslav Hašek, Ivan Olbracht, Karel Poláček nebo Vladislav Vančura, spíše k německé próze bývá řazena pražská tvorba Franze Kafky
poetismus - ryze český avantgardní směr; ZNAKY: optimistický pohled na svět; rozvoj lyriky (nedějovosti); v literatuře ovlivnil zejména skupinu Devětsil (Jaroslav Seifert, Vítězslav Nezval, Vladislav Vančura, aj.)
expresionismus - evropský avantgardní umělecký směr konce 19.a začátku 20.stol.; nejvíce se prosadil v Německu; CÍL: vyjádření vlastních pocitů; odmítá zobrazení reálné skutečnosti; PŘEDSTAVITELÉ: Franz Kafka, Tennessee Williams, Karel Čapek, Josef Čapek, Vladislav Vančura, aj.; V MALBĚ: např. Vincent van Gogh
Devětsil - seskupení českých avantgardních umělců fungující v letech 1920-1930; VLIVY: zpočátku proletářství, poté i poetismus; členové → SPISOVATELÉ: Jaroslav Seifert, Vladislav Vančura, Karel Teige, Vítězslav Nezval, Jiří Wolker, aj.; MALÍŘI: Jindřich Štyrský, Toyen; HERCI: Jiří Voskovec a Jan Werich